

Dosarul nr. 2rac-181/19

Prima instanță: Judecătoria Dondușeni (jud. L. Țurcanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Albu, A. Toderaș, I. Talpa)

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Talida - Proiect”, de Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” și de Societatea pe Acțiuni „Moldelectromontaj”

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Edineț - Gaz” împotriva Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, Societății pe Acțiuni „Moldelectromontaj” și Societății cu Răspundere Limitată „Talida - Proiect” cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 5 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Talida - Proiect”, admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Edineț - Gaz”, casată hotărârea din 1 august 2014 a Judecătoriei Dondușeni și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 12 octombrie 2012, SRL „Edineț - Gaz” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj” cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 3 mai 2012, în satul Șirăuți r-nul Briceni s-a depistat că gazoductul de presiune medie este deteriorat ca urmare a instalării în preajma lui în luna iulie anul 2011 a unui transformator electric, iar în luna decembrie a avut loc montarea centurii de legare la pământ a PT - 343, țeava gazoductului fiind străpunsă de un electrod al acestei centuri, în urma cărui fapt a

fost deteriorat gazoductul, astfel au avut loc scurgeri de gaze naturale din luna decembrie anul 2011 pînă la 3 mai 2012, fiind aduse daune materiale SRL „Edineț - Gaz” în valoare de 1240995,69 de lei.

A relatat că la depistarea scurgerii de gaz au participat reprezentanții administrației publice locale care pot confirma cele invocate.

Lucrările de instalare a transformatorului electric și reconstrucție au fost efectuate de SA „Moldelectromontaj” în baza contractului nr. 3/1138 din 11 februarie 2011.

Având în vedere prevederile art. 14 și 1398 alin. (1) Cod civil, a considerat că sunt întrunite toate condițiile și temeiurile de angajare a răspunderii civile delictuale a SA „Red Nord - Vest” și anume, existența faptei ilicite, a prejudiciului, a legăturii cauzale și a vinovăției.

Întru respectarea procedurii extrajudiciare, în adresa administrației SA „Red Nord - Vest” cu nr. 1036 din 19 septembrie 2012 a fost trimisă cererea prealabilă prin care a fost solicitată repararea prejudiciului cauzat în mărime de 1240995,69 de lei și a calculului prejudiciului, pârâtul nu a dat răspuns la cererea respectivă ceea ce de la sine rezultă că este un debitor de rea-credință.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 14 alin. (1), (2), 1398, 1416 Cod civil, art. 6 alin. (1), (3) lit. a) din Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 7, 8, 35, 166-168, 174, 175 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea forțată în mod solidar de la SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj” în beneficiul SRL „Edineț - Gaz” a sumei de 1240995,69 de lei cu titlu de prejudiciu material și a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 37230 de lei.

La 15 august 2013, SRL „Edineț - Gaz” a depus cerere de chemare în judecată concretizată împotriva SA „Red Nord - Vest”, SA „Moldelectromontaj” și SRL „Talida - Proiect”, solicitând încasarea forțată în mod solidar de la SA „Red Nord - Vest”, SA „Moldelectromontaj” și SRL „Talida - Proiect” în beneficiul SRL „Edineț - Gaz” a sumei de 1240995,69 de lei cu titlu de prejudiciu material și a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 37230 de lei.

Prin hotărârea din 1 august 2014 a Judecătoriei Dondușeni, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

A fost respinsă cererea reprezentantului SRL „Talida - Proiect”, avocatul Vasile Martin cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată pentru participare în ședință în sumă de 14478 de lei ca fiind nereală și nerezonabilă.

Prin decizia din 28 aprilie 2015 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de SRL „Edineț - Gaz”.

A fost admis apelul declarat de SRL „Talida - Proiect”, casată parțial hotărârea primei instanțe în partea ce ține de respingerea încasării cheltuielilor de judecată în beneficiul SRL „Talida - Proiect” și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care au fost încasate de la SRL „Edineț - Gaz” în beneficiul SRL „Talida - Proiect” cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 de lei.

În rest, a fost menținută hotărârea.

Prin decizia din 18 noiembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul declarat de SRL „Talida - Proiect”.

A fost admis recursul declarat de SRL „Edineț - Gaz”, casată decizia din 28 aprilie 2015 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 23 august 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admisă cererea SA „Red Nord”.

A fost înlocuită parte în proces SA „Red Nord - Vest” cu succesorul ei în drepturi SA „Red Nord”.

Pe parcursul examinării cauzei, SRL „Edineț - Gaz” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea forțată în mod solidar de la SA „Red Nord”, SA „Moldelectromontaj” și SRL „Talida - Proiect” în beneficiul SRL „Edineț - Gaz” a sumei de 850743 de lei cu titlu de prejudiciu material, a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 90152,40 de lei achitată la depunerea acțiunii, cererii de apel și recurs și a cheltuielilor pentru executarea expertizei în mărime de 11500 de lei.

Prin decizia din 5 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de SRL „Talida - Proiect”.

A fost admis apelul declarat de SRL „Edineț - Gaz”, casată hotărârea din 1 august 2014 a Judecătoriai Dondușeni și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă.

A fost încasată în mod solidar de la SA „Red Nord”, SA „Moldelectromontaj” și SRL „Talida - Proiect” în beneficiul SRL „Edineț - Gaz” suma de 850743 de lei cu titlu de prejudiciu material, cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 90152,40 de lei și cheltuielile pentru executarea expertizei în mărime de 11500 de lei.

La 4 martie 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, SRL „Talida - Proiect” a declarat recurs împotriva deciziei din 5 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia și casarea deciziei instanței de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

A relatat că la 25 mai 2011, SA „Red Nord - Vest” a încheiat cu SRL „Talida - Proiect” contractul privind proiectarea construirii și instalării în satul Șireuți r-nul Briceni a transformatorului de transformare, transportare și distribuție a energiei electrice.

Conform prevederilor contractului din 25 mai 2011, proiectul a fost efectuat și prezentat SA „Red Nord - Vest” timp de 30 zile.

La prezentarea și transmiterea proiectului din partea comanditarului nu au fost înaintate careva pretenții privind calitatea proiectului efectuat de SRL „Talida - Proiect”, în așa caz, ultima nu poartă răspundere privitor la acțiunile de după primire a proiectului ale SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj” -

întreprindere care a efectuat lucrările de instalare a transformatorului PT - 343 în teritoriu.

Instanța de apel nu a ținut cont de prevederile pct. 5 din contractul menționat, potrivit căruia expertiza (verificarea) proiectului se face de către comanditarul proiectului.

Astfel, Curtea de Apel Bălți a stabilit cu certitudine că SA „Red Nord - Vest” până la încheierea contractului de efectuare a lucrărilor de instalare a utilajului în sat. Șireuți r-nul Briceni cu SA „Moldelectromontaj” nu a supus verificării (expertizei) proiectul elaborat de către SRL „Talida - Proiect”, iar SA „Moldelectromontaj” a început și efectuat lucrările de construcție și montaj pe baza unui proiect nesupus verificării (expertizării).

Din textul deciziei contestate nu este clar în urma căror circumstanțe de vinovăție a SRL „Talida - Proiect” stabilite, instanța a ajuns la concluzia de încasare în mod solidar și de la SRL „Talida - Proiect” prejudiciul material cauzat.

A menționat că instanța de apel nu și-a întemeiat decizia pe o anumită normă de drept civil în special, prevederile Capitolului XXXIV, secțiunea I Cod civil, prin urmare, soluția adoptată este vădit ilegală, odată ce nu este întemeiată pe normele legislației (Cod civil) civile în vigoare.

Având în vedere prevederile art. 1393 alin. (3) și 1398 Cod civil, a remarcat că din speța data nu rezultă că SRL „Talida - Proiect” ar putea fi supusă răspunderii delictuale.

Totodată, instanța de apel a stabilit un șir de încălcări și omisiuni din partea SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj” la începerea lucrărilor pe teren și efectuarea lor, care au dus la cauzarea daunei materiale SRL „Edineț - Gaz”, nefiind întemeiată încasarea prejudiciului și de la SRL „Talida - Proiect.

A remarcat că instanța nu a ținut cont și chiar a ignorat indicațiile în decizia din 18 noiembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție.

La fel, Curtea de Apel Bălți a ignorat și nu a ținut cont de șirul de încălcări a legislației din partea intimaților SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj” și anume:

- deținea SA „Moldelectromontaj” legitimație pentru efectuarea lucrărilor de construcție și montaj;
- dețineau intimații autorizații de construcție eliberate de Primăria sat. Șireuți și or. Lipcani, iar conform legislației în vigoare de către Președintele raionului Briceni;
- expertizarea (verificarea) proiectului urma să fie efectuată de Serviciul de Stat pentru verificarea proiectelor și construcțiilor și că prezentarea proiectului pentru verificare era în sarcina persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul SA „Red Nord - Vest”;
- la începerea lucrărilor pe teren nu a fost invitat reprezentantul SRL „Edineț - Gaz” și nici autorul proiectului, reprezentantul SRL „Talida - Proiect”, fapt care contravine pct. 6.8 din contractul încheiat între SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj”. Instanța

de apel a ignorat prevederile art. 13 alin. (2) și (3) din Legea nr. 721 din 2 februarie 1996 privind calitatea în construcții.

A menționat că prevederilor Legii nr. 123 din 23 decembrie 2009 cu privire la gazele naturale și Regulile de securitate în ramura gazificării NRS 35-04-09-2002 nu au fost respectate de către reprezentanții SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj”, persoanele vinovate în cauzarea daunei materiale SRL „Edineț - Gaz”, dar instanța de apel aplică răspunderea materială și față de SRL „Talida - Proiect” care nu a comis nimic ilicit și nu a încălcat careva norme de drept.

A obiectat că a fost dată o apreciere greșită faptelor stabilite și aplicată eronat legea, iar soluția adoptată nu a fost motivată prin careva norme de drept civil.

La 7 martie 2019, SA „Red Nord” a declarat recurs împotriva deciziei din 5 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, precum și compensarea din contul SRL „Edineț - Gaz” a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 12761,14 de lei.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei în apel, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost dovedite în apel cu probe veridice și suficiente, argumentele admiterii apelului sunt în contradicție flagrantă cu normele de drept material și procesual, în procesul aprecierii probelor instanța de apel a admis încălcări grave ale normelor de drept procesual, în procesul judecării cauzei în apel a fost lezat dreptul părții la un proces echitabil, instanța de apel nu a asigurat respectarea principiului contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, intimatul fiind îngrădit în dreptul de a-și argumenta și dovedi poziția în proces, de a-și expune opinia asupra circumstanțelor importante pentru soluționarea cauzei.

Având în vedere prevederile art. 138 alin. (4) și 146 alin. (1) CPC, a menționat că SRL „Edineț - Gaz” a anexat la materialele cauzei copia actului din 3 mai 2012 și câteva fotografii de la fața locului, care însă au fost prezentate cu încălcarea evidentă a procedurii de prezentare a înscrisurilor și înregistrărilor, stabilite de legislația procesual civilă, eludând obligația de autentificare a înscrisului în modul prevăzut de art. 138 alin. (4) CPC, precum și obligația de a indica persoana care a efectuat înregistrarea foto, timpul și condițiile înregistrării.

Instanța de apel a ignorat argumentele invocate în sensul că actul de constatare și fotografiile nu pot servi în calitate de probe în vederea stabilirii faptului cauzării prejudiciului și a cuantumului acestuia.

De regulă, astfel de încălcări procesuale se soldează cu restituirea actelor, acestea nu pot fi puse în temeiul unei decizii motivate.

Cu referire la prevederile art. 117 alin. (3) și 118 alin. (4) CPC, a reținut că instanța de apel nu le-a putut reține spre examinare și cercetare ca probe pertinente, admisibile și veridice și nu-și putea întemeia decizia pe astfel de probe.

Astfel, instanța de apel a admis încălcări ale normelor de drept procedural care au dus la soluționarea greșită a cauzei, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară, ceea ce constituie temei de casare a deciziei potrivit art. 432 alin. (4) CPC.

A remarcat că acțiunea SRL „Edineț - Gaz” împotriva SA „Red Nord - Vest” a fost înaintată către un pârât necorespunzător, or, reieșind din prevederile art. 59 alin. (1) CPC și având în vedere faptul că lucrările de montare a postului de transformare, care, în opinia SRL „Edineț - Gaz”, au condus la deteriorarea gazoductului, au fost executate de către SA „Moldelectromontaj”, toate pretențiile privind repararea pretinsului prejudiciu cauzat în urma executării lucrărilor urmau să fie înaintate către SA „Moldelectromontaj”.

Prevederile legale din Codul civil, la care SRL „Edineț - Gaz” a făcut referire în cererea de apel sunt irelevante cazului examinat, deoarece între fosta entitate SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj” nu exista vreun raport juridic care ar face posibilă aplicarea răspunderii pentru fapta altuia.

Cu referire la prevederile art. 1398 alin. (3), 1403, 1406, 1407 alin. (2) Cod civil, a precizat că fosta entitate SA „Red Nord - Vest” și SA „Moldelectromontaj” nu s-au aflat niciodată în vreuna din situațiile prevăzute de lege, pe cale de consecință neputând fi antrenată răspunderea delictuală pentru pretinsul prejudiciu cauzat prin fapta altei persoane juridice.

Prin urmare, reieșind din prevederile art. 531 și 1414 alin. (1) Cod civil, soluția instanței de apel de a încasa în mod solidar de la SA „Red Nord” și SA „Moldelectromontaj” în beneficiul SRL „Edineț - Gaz” prejudiciul material și cheltuielile de judecată, este nefondată și fără suport legal, deoarece răspunderea delictuală solidară apare doar în urma cauzării în comun a prejudiciului.

A învederat că instanța de apel a calificat eronat raportul juridic litigios ca având caracter solidar, admitând pretențiile SRL „Edineț - Gaz” față de SA „Red Nord” (succesor în drepturi al SA „Red Nord - Vest”) și SRL „Talida - Proiect”.

În cuprinsul deciziei contestate instanța de apel nu a făcut referire la nicio normă juridică pe care se întemeiază soluția de încasare în mod solidar a pretinsului prejudiciu.

În aceste împrejurări, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume, prevederile art. 531, 1398 alin. (3) și art. 1414 alin. (1) Cod civil, ceea ce constituie temei de casare a deciziei în sensul art. 432 alin. (2) lit. a) CPC.

A menționat că în procesul de prezentare, cercetare și apreciere a Raportului de expertiză ca probă la dosar, instanța de apel a admis multiple încălcări esențiale ale normelor de drept material și procedural.

Astfel, a fost încălcată procedura de desemnare a expertului, or, contrar prevederilor art. 149 alin. (1) CPC și art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la

expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, instanța de apel în aceeași ședință a admis demersul din 14 martie 2017 înaintat de reprezentantul SRL „Edineț - Gaz”, avocatul Alexandr Podlesnov prin care acesta a solicitat încredințarea efectuării expertizei Institutului de Energetică al Academiei de Științe a Moldovei, fără a consulta Registrul de stat al experților judiciari și a constata lipsa experților de specializarea necesară.

În aceste împrejurări, potrivit cerințelor prevăzute în art. 149 alin. (1) CPC, efectuarea expertizei în domeniul respectiv urma să fie încredințată acestui expert licențiat, înscris în Registrul de stat al experților judiciari.

A subliniat că în cadrul ședinței din 15 octombrie 2018, experții Vladimir Berzan și Vasile Daud au declarat expres că nu dețin licență pentru efectuarea expertizelor judiciare, ceea ce contravine flagrant prevederilor art. 44 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016.

În aceste împrejurări, instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile art. 149 alin. (1) CPC, art. 11 alin. (1) și 44 alin. (1) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, ceea ce constituie temei de casare a deciziei în sensul art. 432 alin. (2) lit. c) CPC.

Contrar prevederilor art. 158 alin. (3) CPC, instanța de apel a reținut Raportul de expertiză ca probă pertinentă la dosar, deși acesta nu corespunde condițiilor de fond și de formă stabilite de lege.

Prin urmare, în procesul de cercetare și apreciere a Raportului de expertiză ca probă la dosar, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume, prevederile art. 2, 4, 5, 8, 36, 37 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, ceea ce constituie temei de casare a deciziei în sensul art. 432 alin. (2) lit. a) CPC.

Totodată, instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile din art. 121 și 158 alin. (3) CPC, ceea ce constituie temei de casare a deciziei în sensul art. 432 alin. (2) lit. c) CPC.

În cadrul ședinței de judecată din 5 noiembrie 2018, atât reprezentantul SA „Red Nord”, cât și reprezentantul SA „Moldelectromontaj”, în temeiul art. 158 alin. (5) CPC, au prezentat în scris obiecții la Raportul de expertiză (acestea fiind anexate la materialele cauzei), însă instanța de apel nici nu le-a pus în discuție și nu le-a dat posibilitate să-și argumenteze poziția, pronunțând decizia în aceeași ședință.

În pofida faptului că reprezentantul SA „Red Nord” în repetate rânduri a semnalat faptul că „Calculul estimativ” nu corespunde totalmente condițiilor de fond și de formă stabilite de lege și nu poate fi reținut ca probă la dosar, instanța de apel, contrar prevederilor art. 130 CPC, a stabilit că acesta are statutul de Raport de expertiză.

În acest mod, instanța de apel a încălcat flagrant procedura de administrare a probelor care sunt puse la baza deciziei, ignorând cu desăvârșire obiecțiile formulate.

Astfel, instanța de apel a admis încălcări ale normelor de drept procedural care au dus la soluționarea greșită a cauzei, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară, ceea ce constituie temei de casare a deciziei potrivit art. 432 alin. (4) CPC.

A obiectat că instanța de apel nu a asigurat respectarea principiului contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, SA „Red Nord” fiind îngădită în dreptul de a-și argumenta și dovedi poziția în proces, de a-și expune opinia asupra circumstanțelor importante pentru soluționarea cauzei.

La 11 martie 2019, SA „Moldelectromontaj” a declarat recurs împotriva deciziei din 5 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea încasării în mod solidar de la SA „Moldelectromontaj” în beneficiul SRL „Edineț - Gaz” a sumei de 850743 de lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 90152,40 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată sub formă de taxă de stat și a sumei de 11500 de lei cheltuieli pentru efectuarea expertizei și adoptarea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii în partea încasării în mod solidar de la SA „Moldelectromontaj” a sumei de 850743 de lei cu titlu de prejudiciu material și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului a invocat că a avut loc încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

A indicat că dezvelirea gazoductului în locul presupusei deteriorări, la 3 mai 2012, a fost efectuată de către lucrătorii SRL „Edineț - Gaz” fără invitarea la fața locului a beneficiarului lucrărilor (SA „Red Nord - Vest”) și a antreprenorului (SA „Moldelectromontaj”), fapt ce se confirmă prin actul de examinare a locului deermetizării gazoductului subteran de presiune medie din sat. Șirăuți r-nul Briceni.

Despre cele menționate, SRL „Edineț - Gaz” a informat numai SA „Red Nord - Vest” abia la 7 mai 2012.

Actul de examinare a locului deermetizării gazoductului subteran de presiune medie din sat. Șirăuți r-nul Briceni, în conformitate cu prevederile art. 122 CPC, este inadmisibil ca probă și urma a fi respins pe motiv că este obținut cu încălcarea prevederilor legii și anume, a fost întocmit cu grave încălcări și ignorarea totală a prevederilor Regulamentului general RG-35-01-36:2006 „Modul de cercetare tehnică a cauzelor avariilor la obiectele industriale periculoase”, aprobat prin Hotărârea Serviciului Standardizare și Metrologie al Republicii Moldova nr. 1951-RT din 27 iunie 2006.

Instanța a încălcat prevederile art. 138 CPC, or, SRL „Edineț - Gaz” a anexat doar copiile actelor (inclusiv actul de examinare din 3 mai 2012, executat în limba rusă fără traducere), fără a fi autentificate în modul stabilit de legislația procedurală.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de instanță ca probe pertinente, admisibile, concludente și instanța nu poate să-și fundamenteze soluția pe niște copii a unor acte.

Fotografiile executate în luna decembrie 2012 ale aceiași piloni adiacenți demonstrează că pe acestea deja erau executate alte inscripții 2 m și respectiv, 2 m.

Instanța de apel nu a dat apreciere probei - proiectul de lucru pentru reconstrucția rețelelor de distribuție din sat. Șireuți r-nul Briceni, în care SRL „Edineț - Gaz” și-a expus acordul pentru executarea lucrărilor, coordonând proiectul și indicând că până la începerea lucrărilor să fie invitat reprezentantul gospodăriei de gazificare, fiind indicat numărul de telefon și prin urmare, nu a aplicat prevederile art. 1398 Cod civil.

Având în vedere prevederile Hotărârii ANRE nr. 324 din 27 februarie 2009 cu privire la aprobarea Normelor tehnice ale rețelelor de distribuție a gazelor naturale, a evidențiat că la caz se atestă și culpa persoanei vătămate la cauzarea mărimii presupusului prejudiciu, or, în cazul în care SRL „Edineț - Gaz” executa prevederile Regulamentului menționat și livra gazul prin echipamentul de măsurare instalat în punctul de distribuție, presupusul prejudiciu era minimal dat fiind că la sfârșitul lunii decembrie 2011, citind indicațiile contorului din punctul de distribuție și cele de la contorul consumatorului final urma să fie depistată diferența volumului de gaz livrat și cel consumat, constatând în acest fel existența unei scurgeri.

Prin urmare, prejudiciul material pentru lunile ianuarie - aprilie 2012 a fost cauzat din vina SRL „Edineț - Gaz” prin neexecutarea prevederilor Regulamentului menționat, având obligația de a citi indicațiile echipamentelor de măsurare.

A reiterat că în proiectului de lucru al reconstrucției rețelelor de distribuție PT 10/0,4 kv nr. 373, sat. Șirăuți, proiectantul (SRL „Talida - Proiect”) nu a indicat comunicațiile subterane - gazoductul de presiune medie, însă fiind prezentat SRL „Edineț - Gaz” pentru coordonare, ultima a coordonat proiectul în felul prezentat.

În acest context, a remarcat că SA „Moldelectromontaj” este exonerată de răspundere în cazul producerii unui astfel de eveniment, responsabilitatea pentru recuperarea prejudiciului material cauzat urmând a fi pusă în seama beneficiarului SA „Red Nord - Vest” (succesor fiind SA „Red Nord”).

A mai notat că instanța de apel ilegal a admis și și-a întemeiat soluția pe calculul estimativ al volumului scurgerilor de gaze naturale combustibile din conducta de gaze naturale, subterană (de presiune medie) ca rezultat al deteriorării tehnice a conductei de gaze, efectuat de Institutul de energetică.

Calculul prezentat de experții/specialiștii Vladimir Berzan și Vasile Daud efectuat în cadrul expertizei numite de Curtea de Apel, conform declarației date de către Vasile Daud în ședința de judecată din 15 octombrie 2018, a fost efectuat un studiu teoretic expunându-se care ar fi scurgerea de gaze în cazul care l-au modelat. Prin urmare, acesta este o opinie a specialiștilor menționați, dar nu un raport de expertiză.

A obiectat că, contrar prevederilor art. 154 alin. (1) CPC și încheierii instanței din 13 noiembrie 2017, experții nu au luat cunoștință cu materialele dosarului care le-a fost expedit pentru cercetare, dar și-au bazat concluziile sale

doar pe baza unor fotografii prezentate de SRL „Edineț - Gaz”, fapt confirmat de către experți în ședința de judecată din 15 octombrie 2018.

Totodată, contrar prevederilor art. 158 alin. (3) CPC, încheierii din 13 noiembrie 2017 și scrisorii din 11 ianuarie 2018 nr. 624, experții au dat răspuns doar la o singură întrebare din două formulate de instanță și niciun răspuns la cele 12 întrebări formulate de reprezentanții SA „Moldelectromontaj” și SA „Red Nord - Vest”, admise de instanță și prezentate experților.

A învederat că, deși reprezentanții SA „Red Nord” și SA „Moldelectromontaj” au prezentat obiecții împotriva raportului de expertiză, or, acesta a fost întocmit cu grave abateri de la prevederile legale, expertiza numită de către instanță nefiind de fapt executată de către experți, instanța contrar prevederilor art. 154 și 158 CPC, a admis așa-numitul raport de expertiză și ilegal și-a întemeiat pe baza acestuia soluția.

La 25 aprilie 2019, SRL „Edineț - Gaz”, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov a depus referință la recursurile declarate de SRL „Talida - Proiect”, de SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” și de SA „Moldelectromontaj”, solicitând considerarea acestora ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 9 ianuarie 2019, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 55 vol. IV), fiind recepționată de SRL „Talida – Proiect” la 15 ianuarie 2019, de SA „Red Nord” la 16 ianuarie 2019 și de SA „Moldelectromontaj” la 14 ianuarie 2019, ceea ce se confirmă prin avizele de recepție anexate la materialele dosarului (f. d. 58, 59, 61 vol. IV).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 4 martie 2019, 7 martie 2019 și la 11 martie 2019 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a casa decizia instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către

instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, SRL „Edineț - Gaz” înaintând acțiunea în judecată împotriva SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, SA „Moldelectromontaj” și SRL „Talida - Proiect”, cu ulterioarele concretizări, a solicitat încasarea forțată în mod solidar de la SA „Red Nord”, SA „Moldelectromontaj” și SRL „Talida - Proiect” în beneficiul SRL „Edineț - Gaz” a sumei de 850743 de lei cu titlu de prejudiciu material, a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 90152,40 de lei achitată la depunerea acțiunii, cererii de apel și recurs și a cheltuielilor pentru executarea expertizei în mărime de 11500 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 1 august 2014 a Judecătoriei Dondușeni, a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelurile declarate de către SRL „Talida - Proiect” și SRL „Edineț - Gaz”, instanța de apel prin decizia din 5 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a respins apelul declarat de SRL „Talida - Proiect”. A admis apelul declarat de SRL „Edineț - Gaz”, a casat hotărârea din 1 august 2014 a Judecătoriei Dondușeni și emis o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă și a încasat în mod solidar de la SA „Red Nord”, SA „Moldelectromontaj” și SRL „Talida - Proiect” în beneficiul SRL „Edineț - Gaz” suma de 850743 de lei cu titlu de prejudiciu material, cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 90152,40 de lei și cheltuielile pentru executarea expertizei în mărime de 11500 de lei.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În susținerea acestei opinii instanța de recurs va menționa că, potrivit prevederilor art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelurile a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Astfel, instanța de recurs reține că instanțele de judecată ierarhic inferioare la examinarea cauzei nu au ținut cont de prevederile art. 138 CPC, care indică expres

că înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

Și asta deoarece, actele reținute spre examinare atât de către instanța de apel, cât și de prima instanță și anume Actul de examinare a locului deșmetizării gazoductului subteran de presiune medie din satul Șirăuți r-nul Briceni din 3 mai 2012 întocmit de către angajații SRL „Edineț - Gaz”, contractul de prestări servicii nr. 3/1138 din 11 februarie 2011 încheiat între SA „Red Nord-Vest” în calitate de beneficiar și SA „Moldelectromontaj” în calitate de antreprenor, precum și contractul nr. 15/5/129 din 25 mai 2011 încheiat între SA „Red Nord-Vest” și firma de proiectare SRL „Talida-Proiect” pentru elaborarea proiectului lucrărilor în cauză (f. d. 13 vol. I, 45 vol. II, 62 vol. III), care în speță constituie probe de bază, au fost prezentate instanței în xerocopii neautentificate, motiv din care instanța de recurs este în imposibilitate de a se expune asupra autenticității conținutului acestora și de a verifica legalitatea deciziei supuse recursului.

Mai mult că din procesele-verbale ale ședințelor de judecată atât a primei instanțe cât și a instanței de apel nu rezultă că actele menționate ar fi fost examinate în original.

Sub un alt aspect, instanța de recurs reiterează și faptul că la caz, SRL „Edineț - Gaz”, pretinde la repararea prejudiciului material în mod solidar de la SA „Red Nord”, SA „Moldelectromontaj” și SRL „Talida - Proiect”, prin prisma prevederilor art. 1398 alin. (1) Cod civil, *în vigoare la acel moment*, potrivit cărora cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Or, în interpretarea corectă a normei de drept enunțate, este de înțeles că componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale.

Ca urmare, în speță, pentru a fi încasat prejudiciul solicitat în mod solidar, era necesar de a stabili vinovăția fiecărui pârât în parte, prin prisma răspunderii civile delictuale, pe când instanța de apel în mod general a constatat răspunderea solidară, fără a consemna culpabilitatea fiecărui pârât/recurent.

Mai cu seamă că, instanța de apel, rejudecând cauza nu a luat în considerație și nu a elucidat în careva mod nici circumstanțele și lacunele invocate de către *Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție în decizia din 18 decembrie 2015, prin care cauza a fost remisă la*

rejudicare, aspecte, care urmau a fi cercetate minuțios de către instanța de apel, în vederea stabilirii certe și definitive a circumstanțelor relevante pentru soluționarea justă a cauzei, iar omiterea acestora indică la examinarea superficială a cauzei de către instanța de apel.

În acest context, la caz nu mai puțin important este de menționat și faptul că, la adoptarea soluției sale, instanța de apel a reținut și calificat Calculul estimativ al volumului scurgerilor de gaze naturale combustibile din conducta de gaze naturale, subterană (de presiune medie) ca rezultat al deteriorării tehnice a conductei de gaze, efectuat de către Institutul de Energetică al Academiei de Științe a Moldovei din 28 februarie 2018, ca fiind un raport de expertiză (f. d. 177-184 vol. III).

Ajungând la o astfel de concluzie, instanța de apel nu a dat o apreciere clară și exhaustivă obiecțiilor SA „Moldelectromontaj” precum că pentru efectuarea expertizei tehnico-judiciare, Institutul de Energetică al Academiei de Științe a Moldovei nu dispune de persoane competente în specializarea solicitată potrivit cerințelor stabilite de art. 149 alin. (1) CPC, iar contrar prevederilor art. 154 alin. (1) CPC și a încheierii instanței de apel din 13 noiembrie 2017, experții nu au luat cunoștință cu materialele dosarului care le-a fost expediat pentru cercetare, dar și-au bazat concluziile sale doar pe baza unor fotografii prezentate de SRL „Edineț - Gaz”, fapt confirmat de către însuși experții în ședința de judecată (f. d. 165 verso, 243-245, 170, 122 vol. III).

Cu toate acestea, instanța de apel într-un mod ambiguu a invocat la faptul că deși intimații au adus critici referitor la Calculul estimativ, o altă probă privind volumul de gaze scurse în rezultatul deteriorării gazoductului de către părți nu au fost prezentate.

În conexiunea celor relatate, se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de cele de preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de SRL „Talida - Proiect”, de SA „Rețelele Electrice de

Distribuție Nord” și de SA „Moldelectromontaj”, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Talida - Proiect”, de Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” și de Societatea pe Acțiuni „Moldelectromontaj”.

Se casează decizia din 5 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Edineț - Gaz” împotriva Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, Societății pe Acțiuni „Moldelectromontaj” și Societății cu Răspundere Limitată „Talida - Proiect” cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Victor Burduh